

Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseen eläinten hyvinvointilain luonnoksesta

Lausunnonantaja: Suomen eläinten kouluttajat ry

Lausunnon tarkoitus: Kommentoida lakia Suomen eläinten kouluttajat ry:n osaamisalueen suhteen.

Yhteyshenkilö: Sofia Haapanen

0400 231 263 / puheenjohtaja@elaintenkouluttajat.com

Alkusanat

Suomen eläinten kouluttajat ry on ammattitutkinnon suorittaneiden eläinten koulutuksen ammattilaisten yhdistys. Suomen eläinten kouluttajat ry ottaa kantaa lakiluonnokseen yksityiskohtaisesti niiden eläinten ja eläinten käyttötapojen osalta, jotka kuuluvat sen osaamisalueeseen.

Tieto mm. eläinten hyvinvoinnista, oppimisesta, kouluttamisesta, tunteista ja käyttäytymisestä on tutkimuksen myötä muuttunut merkittävästi viimeisten 20 vuoden aikana. Uuden lain eläinten hyvinvoinnista tulee vaikuttaa siihen, mitä keinoja pidetään eläinten kouluttamisen nimissä hyväksyttävänä. Lain tulee taata eläinten hyvinvointi, tarpeiden täytyminen ja hyvä kohtelu eläinlajeista tai eläimen käyttötavasta riippumatta.

1§ Lain tarkoitus

Yhdistys kiittää hyvinvoinnin edistämisen kirjaamisesta lakiin. Yhdistys katsoo, että eläinten itseisarvon kirjaaminen lakiin olisi perusteltua ja eläimen itseisarvoa tulisi kunnioittaa riippumatta eläimen käyttötarkoituksesta tai hyödystä ihmiselle.

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6§ Yleiset periaatteet

Ihmisellä on velvollisuus edistää eläimen positiivisia tuntemuksia. Tarpeettoman kärsimyksen poissaolo ei takaa vielä hyvää hyvinvointia. Eläinten kohtelussa olisi noudatettava varovaisuusperiaatetta niissäkin tilanteissa, joissa kattavaa tutkimusnäyttöä ei ole saatavilla (esimerkiksi käsittely, koulutus, välineet ja lopetus).

3 luku

Eläinten kohtelu

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Yhdistys kiittää rauhallisen kohtelun painottamista. Lain pitäisi velvoittaa eläinten hyvän kohteluun ja eläimen hyvinvointia edistäviin toimintatapoihin yleisesti kaikessa hoidossa, koulutuksessa ja käsittelyssä. Yhdistys katsoo, että olisikin loogista kirjata velvoitus käyttää koulutuksessa eläimen halutun käyttäytymisen vahvistamista (kuten palkitseminen ja lievän epämukavuuden poisto) lajityypillisen käyttäytymisen hyödyntämisen lisäksi. Haluttua käytöstä vahvistamalla koulutetut eläimet oppivat tutkimusten mukaan parhaiten ja niiden psyykkisen tai fyysisen hyvinvoinnin heikkeneminen koulutuksen vuoksi saadaan minimoitua. Palkitsemalla kouluttaminen voi tutkitusti myös lisätä eläimen hyvinvointia. Kouluttamisesta on luovuttava, jos sitä ei voida tehdä ilman pelon tai kärsimyksen aiheuttamista. Pelkästään kurissa pitämisen tai tarpeettoman pelottelun kieltämisen sijaan olisi edistyksellistä kirjata positiivisia tapoja kohti aktiivista hyvinvoinnin edistämistä.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

Kannatamme ehdotusta aikuisten ihmisten korostetusta vastuusta lasten ja eläinten välisen vuorovaikutuksen valvomiseen. Olisi perusteltua, että alle viittätoista vuotta nuoremman lapsen vanhemmalla, huoltajalla tai valvojalla tulisi olla kyky ohjata lasta valitsemaan myös eläimen hyvinvointia edistäviä toimintatapoja.

13 § Kielletty kohtelu

“Eläintä ei saa käsitellä tai kouluttaa kovakouraisesti tai muuten sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla (puuttuuko lakiluonnoksesta sana “tavalla”?)”

Yhdistys katsoo, että kaikkien eläinten kohtelussa tulisi kieltää eläimen pakkoaltistaminen pelkoa aiheuttaville asioille niin, että eläimen sietokynnys ylittyy (nk. flooding) sekä yleisesti kaikki eläimen opittuun avuttomuuteen johtava käsittely. Lisäksi pitäisi kieltää eläimen hetkellinenkin nostaminen ilmaan kehonosasta ripustamalla, ei vain eläimen kuljettaminen jostain kehonosasta ripustamalla (14§, kohta 6. Eläinsuojeluasetus 396/1996).

15§ Eläimille tehtävät toimenpiteet

Yhdistys katsoo, että eläinten (esim. kissat, koirat, hevoset, jyräjät) kasvojen tunto- ja viiksikarvojen leikkaaminen ja nyppiminen tulisi kieltää. Tuntokarvat ovat eläimille tärkeitä aistinkeinoja ympäristön hahmottamiseen, lisäksi nyppiminen tuottaa eläimelle kärsimystä. Eläintä tulisi asteittain totuttaa niille tehtäviin toimenpiteisiin.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Mm. eläimen jalkojen yhteen sitominen tai eläinten sitominen toisiinsa tulisi kieltää. Olisi perusteltua kieltää myös hevosen pään sitominen kiinni sen kehoon tai varusteeseen niin, että pää joutuu epäluonnolliseen asentoon (esim. hevosen pään sitominen toispuoleisesti satulan sivuun kiinni tai pään kiinnittäminen tai ohjista vetäminen alas kohti jalkoja/ryntäitä niin, että hevonen ei voi liikuttaa päätänsä).

18§ Kielletyt välineet

Yhdistys kiittää kattavaa listaa eläinten kohtelussa yksiselitteisesti kielletyistä välineistä. Yhdistys katsoo, että myös suihkepantojen (esim. sitruunapannat) kieltäminen olisi loogista, ja tieteellisen tiedon valossa erittäin perusteltua. Rajattomasti kiristyvien, esimerkiksi hengitysteiden ja pään alueiden ympäri kiristyvien, hallintavälineiden käyttö tulisi kieltää.

21§ Ruokinta ja juotto

Yhdistyksen mielestä sopivan ruuan ja veden saannin sekä käyttäytymistarpeiden huomioiminen ruuan ja veden tarjoamisessa ovat tervetulleita lisäyksiä lakiin. Jatkuvan juomaveden tarjoaminen tulisi olla saatavilla kaikille eläimille.

Eläimillä, joiden ruuansulatuselimistö on kehittynyt sulattamaan ruokaa pienin annoksin pitkin päivää, ei tule pitää pitkiä aikoja ilman ruokaa, jotta ennaltaehkäistään terveysongelmien ja epänormaalin käyttäytymisen kehittyminen. Esimerkiksi hevosilla vatsa tyhjenee karkearehusta neljässä tunnissa, jolloin pidemmillä ruokintatauoilla niillä on vaarana jatkuvasti erittyvien vatsahappojen aiheuttamat haavaumat vatsalaukussa. Pitkät ruokintatauot ovat yhteydessä myös stereotyyppiseen käyttäytymiseen.

25 § Eläinjalostus

Yhdistys pitää edistyksellisenä eläinten terveyden korostamista jalostustyössä. Eläinten jalostamisessa tulee ottaa huomioon niiden koulutukseen, käsittelyyn, työhön ja elinolosuhteisiin sopeutumista edistävien luonneominaisuuksien edistäminen jalostuksen keinoin. Yksinomaan mm. fyysisen suorituskyvyn parantamiseen tai tiettyyn käyttötarkoitukseen soveltuvuuden tai ulkonäön muokkaamiseen tähtäävä jalostus voi vahvistaa mm. arkuuteen, muuhun stressille altistumiseen tai aggressioon liittyviä luonneominaisuuksia.

Luonneominaisuuksia, joista on eläimelle itselleen haittaa sen oletettavassa elinympäristöissä, tulee pyrkiä vähentämään jalostuksen keinoin ja niiden yleistymistä on estettävä.

Eläinjalostuksessa on otettava huomioon myös jalostuksen vaikutus eläimen kykyyn käyttäytyä ja käyttää aistejaan lajilleen tyypilliseen tapaan. Esimerkiksi voimakas karvoitus koiran kasvoissa voi estää sitä näkemästä tai haistelemasta normaalisti ja estää muita koiria tulkitsema kypseisen koiran ilmeitä normaalisti.

5 luku Eläinten pitopaikka

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikkaa koskevat yleiset säädökset tulisi koskea kaikkia eläimiä. Häkki- ja ritiläpohjaiset eläinten pitopaikat tulisi kieltää. Lattialla asuvilla eläimillä tulisi olla riittävästi kiinteää lattiapinta-alaa.

Lemmikkieläintä, kuten koiraa tai kissaa, ei tulisi laittaa häkkiin yksinolon tai yön ajaksi tai rankaisukeinona.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Yhdistys haluaa painottaa eläinten tasa-arvoista kohtelua sekä lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumista eläimen käyttötarkoituksesta riippumatta. Eläinten hyvinvoinnin vuoksi olisikin perusteltua myös porsitushäkkien ja parsinavetoiden käytöstä luopuminen siirtymäajalla.

Pakollisesti sosiaalisia eläimiä (obligatory social animals) tulisi lähtökohtaisesti pitää muiden samanlajisten eläinten kanssa yhdessä. Esimerkiksi hevosten, nautojen ja sikojen tulisi päästä toteuttamaan sosiaalisia tarpeitaan.

Lainsäädännön tulisi kannustaa eläinten itsenäistä ulkoilua lajitovereiden kanssa samassa, riittävän suuressa aitauksessa. Esimerkiksi hevosten tulisi päästä turvallisesti liikkumaan kaikissa askellajeissa. Ihmisen tarjoama ulkoilu ei korvaa hevosen itsenäistä ulkoiluntarvetta ilman perusteltua terveydellistä syytä.

6 luku Eläinten tuonti ja luovutus

39 § ja 40§

Yhdistys kiittää kissojen ja koirien pentujen maahantuonnin ja myynnin sääntöjen kiristämisestä.

7 luku Eläinkilpailut ja -näyttelyt

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja –näyttelyssä

Yhdistys haluaa painottaa, että eläin tulee totuttaa näyttely- ja kilpailuolosuhteisiin ja kouluttaa etukäteen asteittain näissä tilanteissa tarvittaviin taitoihin, jotta eläin ei altistu tarpeettomasti pelolle, kivulle, kärsimykselle tai turhautumiselle. Eläinyksilön soveltuvuutta näyttely- ja kilpailutilanteeseen tulisi arvioida.

Suomen eläintenkouluttajat ry

www.elaintenkouluttajat.com

www.facebook.com/elaintenkouluttajat

www.instagram.com/suomenelaintenkouluttajat

Yhteyshenkilö

Sofia Haapanen

0400 231 263

puheenjohtaja@elaintenkouluttajat.com